

[Time :3 Hours]

[Total Marks:100]

- N.B.** 1.All questions are compulsory.
2.All questions have an internal choice.
3.Figures to the right indicate full marks.

Q.1. Attempt Any Two of the following.

20

- Explain the types of environmental degradation.
- What are the causes of Land Pollution?
- Elaborate Renewable and Non-renewable resources.

Q.2. Attempt Any Two of the following.

20

- Are Economic Assets and Environmental Assets different? Justify your answer with examples.
- What do you understand about Green Business? Explain how it has minimal negative effect on the environment.
- Explain briefly the concept of Green Gross Domestic Product? What are the needs, limitations and major issues in Green GDP?

Q.3. Attempt Any Two of the following.

20

- Discuss in detail the concept of sustainable development with its features.
- Outline the Smart Cities Mission in India.
- Explain the sustainable development goals (SDGs).

Q.4. Attempt Any Two of the following.

20

- Provide an overview of Environmental Laws In India.
- Write about functions of the Central Pollution Control Board.
- Discuss about the Pradhan Mantri Ujjwala Yojana.

Q.5. Write the short notes on.

20

- Effects of water pollution.
- Green Consumerism.
- Strategies adopted by the National Mission for Sustainable Agriculture (NMSA).
- National Green Tribunal.

OR

Q.5 Choose the right answer from the given options and rewrite the statement.

20

- Which among the following is an environmental problem?
A.Deforestation B.Conservation of land C.Reduced pollution D.Decreased population
- Environmental degradation is caused by _____.
A.Conservation of nature B.Over-exploitation of nature C.Preserving ecosystem D.Afforestation
- The extraction and sale of a unit of exhaustible resource today involves an additional cost, called _____.
A.money cost B.real cost C.user cost D.implicit cost

4. The resources that can be easily replenished by natural cycles are known as _____.
 A.Renewable Resources B.Environmental Resources C.Developmental Resources D.Non-Renewable Resources
5. What is the preservation and wise use of natural resources called?
 A.Habitat B.Ecology C.Conservation D.Wastage
6. What is the basic objective of environmental accounting?
 A.Make available true and reliable information about the environment B.Study and analyze environmental assessment, measurement and control processes C.Establish parameters to provide relevant information D. Reveal the degree of impact on the environment
7. The distinction between _____ assets lies at the heart of environmental accounting
 A.Financial and Physical B.Economic and Environmental/ Natural C.Cash and Deposit D.Public and Private
8. The System of Integrated Environmental and Economic Accounting/ SEEA, also called _____, refers to modification of the System of National Accounts (SNA) to incorporate the use or depletion of natural resources.
 A.green accounting B.blue accounting C.sustainable accounting D.clean accounting
9. _____ business decisions are the cornerstone of green businesses.
 A.Socially responsible B.Most profitable C.Strategic D.Operational
10. Green attitude related to the tourists consumption denotes _____.
 A. selection of environment place for vacation B.more holidays C.visiting only natural stocks D.be at home always
11. _____ is one of the cities selected in the first round for smart City.
 A.Patna B.Trivandrum C.Gangtok D.New Delhi municipal corporation
12. P M Awas Yojana help in attainment of _____ goal of sustainable development.
 A.Climate Action B.Sustainable cities and Communities C.gender equality D.reduced inequalities
13. Under Greenfield projects there will be _____.
 A.redevelopment of existing city B.extension of city C.transformation of infrastructure D.redevelopment of slums
14. _____ is the fifth goal of sustainable development.
 A.Zero hunger B.No poverty C.Quality education D.Gender equality
15. Agenda for Sustainable Development includes _____ goals.
 A.17 B.15 C.12 D.10

16. _____ is not a component of National Mission for Sustainable Agriculture
A.National Bamboo Mission B.Soil Health Management C.Corporate Finance Mission D.Rainfed Area Development
17. _____ is the apex administrative body in India for regulating and ensuring environmental protection.
A.Ministry of Law B.Ministry of Finance C.Ministry of Environment and Forests D.Home Ministry
18. The Coastal Regulation Zone Notification, 1991 is related to _____
A.Air pollution B.Water pollution C.Biodiversity Conservation D.Forest Conservation
19. Financial support of Rs _____ is provided by the Pradhan Mantri Ujjwala Yojana for each LPG connection for BPL households.
A.2000 B.1600 C.1000 D.800
20. The Ministry of Environment and Forests launched the Environment Education, Awareness and Training Scheme in _____
A.1991 B.1986 C.1983 D.1988

[वेळ : ३ तास]

[एकूण गुण: १००]

- सूचना : १.सर्व प्रश्न अनिवार्य आहे .
 २.सर्व प्रश्नांना अंतर्गत पर्याय आहे .
 ३.उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात .
 ४.मूळ इंग्रजी प्रमाण मानावे .

प्र.१. खालील पैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा .

२०

- अ) पर्यावरणाच्या न्हासाचे प्रकार स्पष्ट करा.
 ब) जमीन प्रदूषणाची कारणे काय आहेत?
 क) नवीकरणीय आणि नवीकरणीय नसलेली संसाधने विस्तृत करा.

प्र.२. खालील पैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा .

२०

- अ) आर्थिक मालमत्ता आणि पर्यावरणीय मालमत्ता भिन्न आहेत का? उदाहरणांसह स्पष्ट करा.
 ब) हरित व्यवसाय म्हणजे काय ? त्याचा पर्यावरणावर कमीत कमी नकारात्मक परिणाम कसा होईल हे स्पष्ट करा.
 क) हरित ढोबळ देशांतर्गत उत्पादन म्हणजे काय ? त्याची गरजा, मर्यादा आणि समस्या कोणत्या?

प्र.३. खालील पैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा .

२०

- अ) शाश्वत विकासाच्या संकल्पनेची त्याच्या वैशिष्ट्यांसह तपशीलवार चर्चा करा
 ब) भारतातील स्मार्ट सिटी मिशनची रूपरेषा स्पष्ट करा.
 क) शाश्वत विकास उद्दिष्टे (SDGs) स्पष्ट करा.

प्र.४. खालील पैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा .

२०

- अ) भारतातील पर्यावरणविषयक कायद्यांचे विहंगावलोकन करा.
 ब) केंद्रीय प्रदूषण नियंत्रण मंडळाच्या कार्याबद्दल लिहा.
 क) प्रधानमंत्री उज्ज्वला योजनेबद्दल चर्चा करा.

प्र.५. थोडक्यात टिपा लिहा.

२०

- अ) जलप्रदूषणाचे परिणाम.
 ब) हरित ग्राहक
 क) शाश्वत शेतीसाठी राष्ट्रीय धोरण (NMSA).
 ड) राष्ट्रीय हरित न्यायाधिकरण.

किंवा

प्र.५. खालीलपैकी योग्य पर्यायांची निवड करून विधाने पुन्हा लिहा.

२०

१. खालीलपैकी कोणती पर्यावरणीय समस्या आहे?

अ.जंगलतोड

ब. जमिनीचे संरक्षण

क.कमी प्रदूषण

ड.घटीत जनसंख्या

२. पर्यावरणाचा न्हास _____ मुळे होतो.

अ.निसर्ग संवर्धन

ब.निसर्गाचे अति-शोषण

क.पर्यावरणीय जतन

ड.वनीकरण

३. संपूर्ण संसाधनांच्या नगाच्या निष्कर्षण आणि विक्रीमध्ये आज अतिरिक्त खर्च समाविष्ट केला जातो, ज्याला _____ म्हणतात.
 अ.मौद्रिक किंमत ब.खरी किंमत क.वापरकर्ता खर्च ड.अंतर्भूत खर्च
४. अशी संसाधने जी नैसर्गिक चक्रांद्वारे सहजपणे पुनर्भरित केली जाऊ शकतात त्यांना _____ म्हणून ओळखले जाते.
 अ.नवीकरणीय संसाधने ब.पर्यावरणीय संसाधने क. विकासीय संसाधने ड.बिगर-नवीकरणीय संसाधने
५. नैसर्गिक साधनसंपत्तीचे जतन व शहाणपणाने वापर याला काय म्हणतात?
 अ.अधिवास ब.पारिस्थितिकी क.संवर्धन ड.अपव्यय
६. पर्यावरण लेखांकनाचे मूळ उद्दिष्ट काय आहे?
 अ. पर्यावरणाविषयी खरी आणि विश्वासाहर्ष माहिती उपलब्ध करून द्या
 ब.पर्यावरणीय मूल्यांकन, मापन आणि नियंत्रण प्रक्रियांचा अभ्यास आणि विश्लेषण करा
 क.संबंधित माहिती प्रदान करण्यासाठी मापदंड स्थापित करा
 ड.पर्यावरणावर किती परिणाम होतो ते सांगा
७. _____ मालमत्तेतील फरक पर्यावरणीय लेखांकनाच्या केंद्रस्थानी आहे.
 अ.आर्थिक आणि भौतिक ब.आर्थिक आणि पर्यावरणीय/ नैसर्गिक क.रोख आणि ठेव ड.सार्वजनिक आणि खाजगी
८. एकात्मिक पर्यावरण आणि आर्थिक लेखा / SEEA ची प्रणाली, ज्याला _____ देखील म्हटले जाते, नैसर्गिक संसाधनांचा वापर किंवा क्षीणता समाविष्ट करण्यासाठी राष्ट्रीय लेखा प्रणाली (SNA) मध्ये बदल करण्याचा संदर्भ देते.
 अ.हरित लेखा ब.नील लेखा क.शाश्वत लेखा ड.स्वच्छ लेखा
९. _____ व्यवसाय निर्णय हा हरित व्यवसायाचा आधारशिला आहे.
 अ.सामाजिकदृष्ट्या जबाबदार ब.सर्वात फायदेशीर क.धोरणात्मक ड.कार्यरत
१०. पर्यटकांच्या उपभोगासाठी हिरवा दृष्टीकोन सूचित करेल की व्यक्ती:-----
 अ.'पर्यावरणीय क्षेत्र " सुट्टी साठी निवडा. ब.अधिक सुट्ट्या घ्या क.फक्त नैसर्गिक साठ्याला भेट द्या ड.नेहमी घरी रहा
११. _____ हे स्मार्ट सिटीसाठी पहिल्या फेरीत निवडलेल्या शहरांपैकी एक आहे.
 अ.पटना ब.त्रिवेंद्रम क.गंगटोक ड.नवी दिल्ली महानगरपालिका

१२. प्रधानमंत्री आवास योजना शाश्वत विकासाचे _____ ध्येय साध्य करण्यात मदत करते.
 अ.हवामान क्रिया ब.शाश्वत शहरे आणि समाज क.लिंग समानता ड.असमानता कमी करणे
१३. ग्रीनफिल्ड प्रकल्पांतर्गत —असतील
 अ.विद्यमान शहराचा पुनर्विकास ब.शहराचे विस्तार क.पायाभूत सुविधांमधील बदल ड.झोपडपट्टी पुनर्वसन
१४. _____ हे शाश्वत विकासाचे पाचवे उद्दिष्ट आहे
 अ.शून्य उपासमार ब.दारिद्र्य नष्ट करणे क.गुणवत्ता शिक्षण ड.लिंग समानता
१५. शाश्वत विकासाच्या अर्जेड्यामध्ये _____ ध्येये समाविष्ट आहेत.
 अ.१७ ब.१५ क.१२ ड.१०
१६. _____ हा शाश्वत शेतीसाठीच्या राष्ट्रीय मिशनचा घटक नाही.
 अ.राष्ट्रीय बांबू मिशन ब.मृदा आरोग्य व्यवस्थापन क.कॉर्पोरेट फायनान्स मिशन ड.पावसाधारित क्षेत्रीय विकास
१७. पर्यावरण संरक्षणाचे नियमन आणि खात्री करण्यासाठी _____ ही भारतातील सर्वोच्च प्रशासकीय संस्था आहे.
 अ.कायदा मंत्रालय ब.वित्त मंत्रालय क. पर्यावरण आणि वन मंत्रालय ड.गृह मंत्रालय
१८. कोस्टल रेग्युलेशन झोन अधिसूचना, १९९१ _____ शी संबंधित आहे
 अ.वायू प्रदूषण ब.जल प्रदूषण क.जैविक विविधता संवर्धन ड.वन संवर्धन
१९. पंतप्रधान उज्ज्वला योजनेद्वारे गरिबी रेखा खालील कुटुंबांना प्रत्येक एलपीजी कनेक्शनसाठी _____ रुपयांचे आर्थिक सहाय्य प्रदान केले जाते.
 अ.२००० ब.१६०० क.१००० ड.८००
२०. पर्यावरण आणि वन मंत्रालयाने पर्यावरण शिक्षण, जागरूकता आणि प्रशिक्षण योजना _____ मध्ये सुरू केली
 अ.१९९१ ब.१९८६ क.१९८३ ड.१९८८
